

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

WWW.UNIPLI Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр.

БРОЙ 35. У Новоме Саду, 21. Септемб. 1860. ГОД. III.

Мисли о школи и учительима.

XХVI. Неуредно походењѣ школе.

Многій се учитель на децу тужи, да неуредно школу походе; и многій бы радъ быо, да се деца бо- емъ у школу тераю, и да се непрестано радъ овогъ заповести издаю; а неће да виде, да радъ овогъ пуне књиге заповестій и наредбій има, и опетъ непомаже, и неће да се сете, да е свака сила за кратко, и да премиселе, да ако игде сила и примораванѣ приличи и вреди, овде башъ ништа. А кадъ бы свакій оно на- чело узео: „помози се самъ“ уверио бы се, да бы му далеко већма поможено было, него свима силама и примораваньма.

У овомъ погледу могу и свештеници много учи- нити да се само свойски заузму, сматрајући школскій радъ као оранѣ и спреманѣ за оно семе, кое ће они доцније сеяти, те дужность ову неотискујући текъ одъ реда, нечекајући одъ простогъ света више памети не- го што има, и немислећи: на нъихову се користъ го- вори, пакъ довольно е здаредъ рећи; него светуюћи и учећи свакомъ приликомъ, знајући да проста глава ни оне најлепше и по себе саму најполезније науке несхвата лако, а срце се јошъ теже нъойзи приволева, кое дакле много реда дирнути валя, докъ се и на свое собствено добро склоне.

Али јошъ више могу учители у овомъ учинити. Кои годъ се учитель потруди, да оно буде, што треба да е, и школу онакомъ начини, као што треба да е:

то може уверенъ быти, да ће врло редко узрока имати, на неуредно походењ школе тужити се!

Невештогъ учителя и невалялу школу осете оногъ часа и они последњи простаца, и онда ние ни чудо кадъ рекну: ние вредно у такву школу деце слати. Ал' исто тако одъ часа осете и валяногъ учителя и валяну школу; и онај духъ, који ту школу испуњава допре брзо и до оне крайне колебице, и виче крозъ децу съ савести старешина и родителя.

Који учитель деци школу смилити уме, и школске часе часима веселя и животногъ душевногъ рада начинити, који уме детиня срца съ любви себя приволети: томе се деца радуо и отимлю, и моле родителъ, да ихъ пуштаю у школу, и ова молба непрелазя срце родителя на празно, ве!ъ помаже више него све заповести и силе, претнъ и каштиге.

Юшъ кадъ се учитель самъ собомъ на родителъ и старие обраћати пође и нъима стваръ свойски и свесердно представляти, и свою имъ искрену намеру и любовъ къ деци открие; онда може пуно уверенъ быти, да то неће безъ успеха чинити.

Кои годъ е учитель више година у едномъ месту, пакъ се юшъ и онда тужи, да деца немарно школу походе: ту пуно узрока има, на нъгову волю и вештину сасвимъ се сумњати.

**Житие и страдание свете Софии, и три нъне кћери
Въре, Надежде и Любве.**

(Свршетакъ.)

После погублѣня св. *Въре* доведе нечастивый царь другу нъну сестру свету *Надежду* преда се и

рекле іої: „добро чедо мое! молимъ те, послушай мой советъ, као отаць люблѣни те советуемъ ти, да се поклонишь великой богинѣи Артеміди, да не погнешь као твоя стария сестра. Ты си видѣла нѣне люте муке и нѣну горку смрть, не мой да страдашь као и она. Веруй ми чедо мое! я жалимъ твою младость, и узео бы те за кѣрь кадъ бы се покорила моіой заповести.“ А света *Надежда* одговори: „Зарь я, царе! ни самъ сестра оне, кою си ты убио? Зарь я ни самъ одъ те исте матере роѣна, као и она? Зарь нисамъ тямъ истимъ млекомъ оддоена? Зарь я нисамъ примила свето крштень као и моя сестра света? — Заедно самъ съ нѣомъ расла, единако насъ в мати воспитала и научила закону Божіемъ, да веруемо еднога Бога и Господа нашего Іисуса Христа, коме еднемо само кланяти се пристои. Не надайсе дакле, царе! да я исто тако не мислимъ као и сестра моя *Вбра*, и нѣнимъ путемъ иѣи готова самъ. И не дангуби дуго трудеѣи се да ме твоима речма съ правога пута одвратишь, веѣ чини шта си наумио, па ћешъ видити да я исто тако као и моя сестра мислимъ.“ Чувши царь овакавъ одговоръ, предаде е да е муче. Слуге е свуку као и *Вбру*, па в безъ милости тако дуго тучкоше докле годъ нису суетали; а она ћуташе као и да не осеѣа болъ, и само гледаше на матеръ свою блажену Софію, коя в ту стояла, и на страданъ чеда свогъ гледиѣи Бога моляше, да да кѣри нѣной крепко трпѣнѣ. После тога на заповестъ цареву баце в у ватру, у којої она као и она три отрока*) неповреѣна хваляше Бога. После буде обешена и гвозденима гребенима стругана тако, да іої в однадало месо съ тела, а крвь потокомъ текла. И при свемъ томъ оста она веселогъ а светлогъ лица, и іошъ се ругаше мучителю, где ню тако малу девойчицу не може да по-

*) Коя су то три отрока? — Ко зна што о нѣима да приповеда? —

беди. „Я, рече, помоћу Христовомъ не маримъ за муку него е іошъ волимъ, еръ у нъой райску сладость налазимъ: сладка ми е мука кою подносимъ за Господа мога. А тебе мучителю! очекуе вечита мука у паклу.“ На ове речи іошъ горе разерђенъ мучитель заповеди приправити казанъ пунъ смоле и лоя и подпалити огнѣмъ и у кипећій казанъ бацити свету Надежду. А кадъ су у кипећій казанъ хтели Свету бацити, казанъ се растопи као восакъ, па се разлие у нѣму кипећа смола и горећій лой, и све около стоеће опече. Ал' мучитель све ово видећи опетъ не хтеде веровати истинога Бога; еръ му е сердце већ отврднуло было у заблуженю, и видећи себе маломъ девојчицомъ посрамљена и изсмејана, и не могући више стыда и срама трпити, заповеди да е погубе. Чуюћи девојчица свой врай живота, отрчи радостно къ матери своіой говорећи: „Здрава буди мати моя! и опоменисе мене чеда твога.“ А мати е загрли и любећи е говораше: „Надеждо кћери моя! да си благословена Господомъ Богомъ Вишњимъ, на кога се уздашъ и за хога крвь свою нештедишъ. Иди дакле къ сестри твоіой *Вѣри*, и съ нѣомъ стани предъ лице Господа Бога истинога.“ Полюбивши се *Надежда* са сестромъ своіомъ *Любови*, рече іой: „немой сестро, остати после насъ, већ све три заедно да предстанемо предъ свету Троицу.“ Онда приступи къ мртвомъ телу посечене свое сестре свете *Вѣре* и любезно загрлише га, по естеству плакаше а по любви ка Христу врто се радоваше. Затимъ приклони главу подъ мачъ и буде посечена. Мати пакъ узме тело нѣно, слављаше Бога, и радујући се о таквомъ постоянству свое двое дечице, и трећу кћерь свою сладкими и мудрима речма на трнлѣнѣ и муку ослобођаваше.

Садъ дође редъ и на трећу девојчицу *Любовь*. И нъой почне мучитель ласкати као и онима првима,

да одступи сиречь одъ распетога Иисуса, и да се поклони Артемиди; ал' бадава се трудно, еръ ко е имао више за любовь Господа свога противстати нѣму него *Любовь*? А тако е и писано: „Крѣпка икш смертъ любви; вода многа не можетъ угасити любовь, и рѣки не потопатъ ея.“ Огань любви къ Богу у той девойчици никакве преваре светске ни су могле угасити. И у томе познаваше се велика нѣна любовь, еръ готова беше душу свою за Господа Иисуса Христа свога положить; а одъ те любви веће нема него кадъ ко за кога душу свою положи. Кадъ е видно мучитель да не може преваромъ ни мало да успѣ, почне е мучити, хотећи тако разномъ мукомъ разлучити *Любовь* одъ любви Христове. Ал' она исто тако као и апостолъ Павао говораше: „Ко ће мене разставити одъ любви Божие? неволя ли или туга, или гоненѣ, или гладъ, или голотиня, или страхъ, или мачъ? Све љу то я радо претрпити за могъ возлюбљеногъ Христа!“ Нѣно мученѣ овако е было: Заповеди мучитель да е растегну на коло и штаповима да е туву; и тако су е растегли, да су јој се сви зглавци на младомъ нѣномъ телу разставили, и дотле е была быена, докъ ние сва у крви огрезла тако, да се земля нѣне крви као кише насила. После тога яко ужаре пењ, кою показуюћи мучитель св. *Любови* рече: „о девойчице! реци само: „велика е богиня Артемида,“ па љу те пустити; а ако то не рекнешъ, одмахъ ћешъ у той пећи изгорети. А света рече: „великій е Богъ мой Иисусъ Христосъ, а Артемида и ты да погинете.“ Онда мучитель онако срдитъ заповеди да е баце у пењ. Ал' она ние чекала да е ко баца, него сама уђе, и ходећи по средъ пећи каогодъ по каквомъ хладовитомъ месту пояше и благосияше Бога. А изъ пећи изиђе ватра и многе около стоеће опали па и самога цара. А кадъ се угасила пењ изиђе изъ нѣ св. *Любовь* са свимъ здрава

и светла, којој мучители по заповести царевой зглавкове са сврдлама проврте, но божія помоћ и у тыма мукама сачува е те не умре. Ко бы то све могао претрпити на да остане живъ? али Иисусъ Христосъ ню сачува, и мучители нѣяи іошъ се горе осрамоте. Най-после мучитель разболевши се збогъ тогъ што га е ватра опалила, заповеди да Свету мачемъ погубе. А кадъ е она то чула зарадуесе и рекне: „Славимъ и хвалимъ име твое Господе Иисусе Христе, кои любишъ мене *Любовь* слушкиню твою, и са сестрама моима са-единявашъ ме, и кои си ме удостоино за име твое исто тако да пострадамъ као што су и сестре мое пострадале.“ Мати пакъ нѣна Софіа непрестано се молила Богу и о овой трећой кѣри своіой, да е Богъ обдржи у стрплѣню и рекне іой: „трећа гранчице моя, чедо мое прелюбезно! добрымъ си путемъ пошла, претрпи све до конца, ето и теби се венаць оплео, и отворила ти се райска врата, и стои Христосъ и чека те да те загрли и съ твоима сестрама упокои. Помените се и мене матере ваше у царству небескомъ, и молити Бога за мене да ми милостивъ буде, и да ме не лиши небеске свое славе.“ За тимъ и св. *Любовь* мачемъ посеку. А мати узме нѣно тело метне га у сандукъ заедну съ телесама *Вѣре* и *Надежде*, и украсивши телеса нѣихова као што е требало, метне ихъ на кола, одвезе ихъ иза града на неколико миля и тамо ихъ на едномъ узвишеномъ месту сарани са радостнима сузама. Сама пакъ седла е кодъ нѣиховогъ гроба три дана молећи се свесрдно Богу на онда и она умре, и буде погребена одъ верныхъ на томъ истомъ месту заедно съ кѣрима, съ којима и царства небесногъ наслађава се, еръ ако и ние теломъ као кѣри іой, инакъ е ердцемъ за Христа страдала. Тако премудра Софіа доврши свой животъ давши све-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

той Тройци на даръ три добродетелне свое кѣри:
Вѣру, Надежду и Любовь.

М и л а н а.

(Наставлѣно.)

V.

Прибежиште.

Милана, коя досадъ нѣ никада сама изъ замка излазила, нађе се на еданпутъ ноѣу на великой киши и олуи сама самцита у полю подъ мрачнимъ небомъ. Она сирота нѣ знала шта да ради. Задуго в тражила какво суво место, где бы се склонити и зору дочекати могла. Напоследку се склони у еданъ густый шипрагъ, и ту до зоре остане мислеѣи на свога отца, плачуѣи за нѣимъ, и Богу се за нѣга молеѣи. У зору извучесе изъ шипрага и погледа около себе. Раѣаюѣе се сунце башъ е было осветлило креть на великой кули Браниславчкой, и погледъ на ову кулу и на дворацъ свой понови яде Миланине. „Како бы радо я — мысляше она у себи — юшъ еданпутъ походила оно место где самъ одрасла и толико добра уживала; можда бы тамо нашла, когъ верногъ служителя, кои бы ме знао упутити угляру Марку. Ал и дворацъ нашъ за мене е неприступанъ, нити е саветно штогодъ распитивати и тражити у томе садъ веѣъ неприятельскомъ замку.“ Овако размишляюѣи пуна туге и жалости упути се к' шуми, у којой е Марко живіо.

По синоѣнѣмъ отчиномъ приповеданю зналае Милана да Марково обиталиште одъ южне стране, своя два сата хода одстои одъ Браниславца, и да се налази у долини измеѣу два велика шумомъ обрастла

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

брда. Упути се дакле управо тамо, све еднако у очима држећи она брда, али у шуми не бјаше пута ни стазе, и она се мораде часъ крозъ трњ и шипрагъ провлачити, часъ бару газити, ил' преко потока прелазити. Подне већъ превали, а она никако јошъ до овыхъ брда допрети нје могла. Наеданпутъ на свои 10 корачајѣ одъ нѣ у шипрагу шумне вешто. Милана се обазре и погледа на ту страну. То е было вленъ, кои како јо опази, окрене се на страну и хитро утече. Милана пође далѣ, кадъ ал' наеданпутъ опази она предъ собомъ у блату вепра (дивіе свинче) и учини јој се као да јој овај са своимъ страшнимъ зубима прети. Она се јакѣ уплаши и стане бежати. Тако е задуго бежала, а све јој се чинило, као да јо вепаръ вјя. Уморена напоследку заустави се кодъ едногъ дрвета, съ намеромъ да се на нѣга попне, ако бы јо вепаръ стигао. Обазре се, погледа на све стране, ал' вепра нит' где чути нит' видити. Али ево друге беде. Милана е у шуми зашла, и изъ очію изгубила она два брда, а сунце се већъ к' западу клонити почело. Ахъ бедна ја, — помисли у себи Милана — та ја љу у овој страховитој пустинји међу дивіи зверови преноћити морати.“

Гладъ, коју досадъ одъ туге за отцемъ ни осетила нје, почне јо наеданпутъ јакѣ мучити, али она ипакъ неизгуби сасвимъ надежду, него пошто се мало одмори, устане, и призвавши Бога свемогућега у помоћъ, пође дадѣ, и попне се на еданъ брежуљакъ, с' кога се могло свудъ у наоколо на далеко видити. Црни облаци са црвеномъ као жеравица окраиномъ сакриваху залазеће сунце. Милана клекне и помолисе Богу овако: „Благій Боже! Ты си у светомъ писму казао: Призови ме у данъ скорби твоје, па љу те ја избавити, и ты ћешъ ме прославити. — Дай, Боже, да се ове твоје свете и пуне утехе речи сада на мени

сиротой испуне.“ И гле, докле се она овако молила, наждануть помоли се сунце крозь облаке, и своимъ сыйнымъ зрацима позлати димный стубъ, кои се у дальни надъ шумомъ горе уздизаше. — Милана то опави и с' радощу повиче: „Боже милостивый! Ты си молитву мою услышао; ты си ме избавио! Ено, тамо пали углѣвъ честитый нашъ Марко. Да, за цело е то нѣгова угляна, ерѣ другога угляра на овой страни нема.

Милана е погодила. Марко е недалеко одатле имао свою угляну гди е углѣвъ палио. У тай парѣ седио е онѣ на едномъ обореномъ паню и певао неку юначку песму тако громкимъ гласомъ да се сва околина орила. Милана га по гласу позна, и сакупивши последнѣ силе свое похити к' нѣму.

Марко опазивши страну девойчицу, зачуди се одкудъ тако касно овуда крозь шуму иде, али чимъ ю упозна скочи са свога седишта, и пунѣ радости поздрави ю са добродошлицомъ, па онда чудеѣи се нѣномъ долазку запыта ю за отца.“

„Ахѣ мой атацѣ, — крозь плачѣ одговори Милана, — зарѣ вы незнате за страховитый догаѣай, кои се кодъ насѣ ноѣасѣ случио.“

„Вашѣ атацѣ, кнезѣ Браниславѣ! — уплашенѣ повиче Марко, и одѣ страха савѣ бы быо пребледио, да ние быо гаравѣ одѣ дима и чаѣи. — Милостива кнегиньце, говорите за име Божиѣ, шта е, шта се то ноѣасѣ у Браниславцу догодило.“

Милана тужнымъ гласомъ одговори: „Кнезѣ Страшимирѣ ноѣасѣ е с' оружаномъ силомъ у нашѣ замакѣ продрео, отца мога у ланце оковао и с' собомъ у Брестовацѣ однео.“

„Тай проклетый орятинѣ, — повиче углярѣ и спонадне свою сикиру, — да ми га е само ухватити! Али не, неѣу га грдити, — оставивши сикиру, продужи

онъ. — Мой добрый кнезь ме е свагда световао, да невала быти напраситъ, на зло брзъ, ни псовачъ. Богъ види што е право, онъ ќе быти у помоћи моме кнезу и судиће нѣговомъ злотвору! Али приповедите ми молимъ васъ, како се то догодило. Я чисто немогу да веруемъ, како е могао Страшимиръ за едну ноћ Браниславацъ освоити.

Милана седне на панъ покрай Марка и приповоди му све по реду, што е нама изъ преѣшнѣга већъ добро познато. Марко меѣутимъти знесе іоѣ хлеба и сира и понуди ю найуерднѣе. Она се с' еломъ подкрепи, и напѣ се бистре изъ извора водиче, па онда захвали угљару, придодавши, да іоѣ іоштъ нигда нѣ ело тако добро пріяло. „Веруемъ — одговори іоѣ Марко — гладъ е найболя зачина, кою богати ни за кое новце немогу купити, а мы ю сиромаси имамо и забадава. — Тако се благій Богъ за свакога стара, и свакомъ по неко добро дав!“

Пошто се Милана опорави и Богу на нѣговимъ даровима одъ свегъ срдца благодари, приповеди она Марку, како се с' отцемъ растала, и како ю е онъ нѣму упутіо. Марко бѣше силно тронутъ тымъ великимъ поверенѣмъ свога кнеза, и саслушавши речи Миланине овако іоѣ проговори: Милостива кнегиньчице! Я самъ тврдо уверенъ да свеблагій Богъ неће у беди и неволѣи задуго оставити тако доброгъ и честитогъ господина, као што е вашъ родитель. Знаге како се оно у цркви пов: „Господъ возводитъ низверженныя, Господъ любитъ праведники.“ Молите се само Богу, онъ ќе га скоро избавити. А што се васъ тиче кнегиньчице моя, видите ли ову гомилу углевля што гори. Заповедите само, па ѣу одма у ню скочити. За васъ и за мога кнеза готовъ самъ и у ватру и у воду. — Али пре свега вы одмора потребуете. Моя е кућа одазде подалеко, а већъ се ето сасвимъ смркло, па зато

васъ немогу до сутра тамо одвести, него ено тамо мое колебице, што самъ ю одъ еловыхъ гранчица оплео. У ню се склоните и одпочините. Постеля е у колеби одъ найлепше суве маховине, али я васъ уверавамъ, да се на нъой, кадъ е човекъ уморанъ и кадъ има чисту савестъ, може исто тако добро спавати, као у свиленымъ меканымъ перинама.

Милана отиде у колебу спавати, а Марко се намести близу свога углѣвля на клуну одъ бусеня, подъ две високе еле, али целу ноѣ нѣ могао очю свести. Све му е еднако предъ очима была несреѣна субина кнеза Бранислава, а найвеѣма га е мучила мысао, да е онъ свой несреѣи кнежевой узрокъ. — Милана е одма заспала и спавала е сладко све до зоре, ако и вѣсть на полю готову сву ноѣ олуя беснила и плаха киша падала.

VI. Углярвъ шанъ.

Предъ зору ветаръ се утиша; облаци се разиѣу, и киша престане падати. Све е тихо, све е мирно было, и напоследку байна зорица позлати врхове тананыхъ ела. Марко прислушкиваше на врати одъ колебе ели кнегиньца будна, и мило му беше што е юшъ спавала. „Боже мой! — помысли онъ у себи, — како е то великій благословъ твой, што си намъ дао санъ и спаванъ. Санъ учини да за часъ заборавимо сваку беду коя насъ тишти, и дае намъ нову снагу, да ю можемо и на далъ подносити. Хвала ти Отче небесный на овомъ твоѣмъ великомъ дару. Као што е и са овымъ сномъ, тако валя да ће быти и съ онымъ дугимъ самртнымъ сномъ когъ ћемо сви подъ зеленымъ бусенѣмъ боравити. Заиста е овай самртный санъ юштъ веѣе благодѣяніе Божіе за насъ люде; еръ насъ онъ опрашта одъ сваке патнѣ и свакогъ страдања, и за нымъ слѣдуе, ако смо овде на земљи дане живота

нашегъ као што валя проводили, вора најлепше, најкраснѣ будућности.

Мало часъ изкрсне Любица кѣи Маркова. Она носаше на руци котарицу, у којој е спремлѣнъ быо Марковъ доручакъ, ручакъ и вечера. Она опази да іој е отаць невесео, и да му некакавъ тереть на срдцу лежи, и зато га запита шта му е. Марко мане рукомъ на ню да лакше говори да се небы кнегиница Милана пробудила, па онда е одведе на клуну одъ бусеня и приповеди іој целый несрећный случай, кои се прошасту ноћъ у Браниславцу догодіо. Девочница е еднако плакала, тако, да іој е суза сузу достизала.

Међутимъ се пробуди и Милана. Светлостъ сунчана допре крозь маленый позорчиѣ у колебу, и обасія нѣно нѣжво лице. Разбудивши се и видећи где е, сети се своихъ яда и на ново почне плакати. Са сузама на образчиѣ изиђе она изъ колебе. Марко и Любица устану са свога седишта, и пођу предъ ню.

„Неплачите, добра кнегинице!“ — поведе речъ Марко, — немојте ово красно јутро са сузама поздравляти. Видите, како^е небо после ноћашнѣ кише и олуе, ведро и чисто, како се бисерне капљице на лишћу и цвећу сіяю, како топло и умиљато сунце сія. Тако ће исто и ова незгода, која васъ и нашегъ светлогъ родителя постиже, брзо проћи. После кише долази сунце, после жалости радость. Уздайте се само у Господа Бога, одъ кога сунце и киша, одъ кога жалость и радость долази.

Милана и Любица поздраве се као старе познанице и другарице. Оне сео давно видиле нису, па имъ бјаше зачуду, како су велике нарастле.

Любица извади изъ свое котарице крчагъ е' млеко, и саспе млека у чинію, па онда извади хлеба и сира и све постави на столъ, па понуди Милану да доручкуе. Милана удроби хлеба у млеко и е' дрвеномъ

жлицомъ у друштву с' Маркомъ и Любицомъ поеде га,

па онда јоштъ укусно изеде кришку сира с' хлебомъ.

Пошто се Милана еломъ опорави и Богу благодари рекне јој Марко: „Садъ кнегиньце идите с' Любицомъ мојој кући, и будите тако докъ е Божія воля. Чямъ узмогу гледаћу да и я кући дођемъ. Међутимъ будите здрави, и немојте плакати ни тужити. Погледајте како птичице на дрвећу умилно поју. Благій Богъ се за ньи стара; па су с' тога тако веселе. За васъ и за вашегъ отца кнегиньце, ямачно се јоштъ много већма стара Отацъ небесный. Зато се утешите и будите добре волъ. А ты Любице, кадъ до оне стрмени дођете, пружи кнегиньци руку да непадне, и поздрави миматеръ. Тако, садъ у име Божіе пођате, и благословъ Божіи нека васъ прати.

Милана и Любица крену се на путъ у дивљу скоро непроходну пустињу. Найпре су читавъ сатъ ишли крозъ шуму. На то дођу до едне велике с' маховиномъ обрастле камените стене узъ коју се узацка путаня у висъ подиже. Дуго е времена прошло, докъ су се по овој стази горе узпужале. Дошавши до врха узка стазица водила ихъ мимо страшне проваліе, која е с' едне и с' друге стране покрај нѣхъ зіяла. Мало часъ почне се стаза низъ гору стрменито савіяти. Милана погледа горе, и едва могаше између горостаеныхъ стена мало ведра неба угледати, и са ужасомъ запыта она свою другарицу: „Куда ме водишь Любице, мени се чини као да никадъ края неће бити овој страшној проваліи.“ Текъ што она ово изговори, ал' наеданпутъ између стена' укаже се мала една долина, која е наликъ была на цветућии вртао.

„О како е ту прекрасно! — повиче Милана, — мени се чини као да долазимъ изъ пустињы у землю обећану.“ Погледъ на ову долину доиста учини те јој одлане ерду, и у души нѣной породи се сладка на-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

дежда, да ће Богъ на истый начинъ край учинити стра-
даню нѣномъ, и да ће ю по стрменитой стази беда и
неволя довести до праве и савршене сређе.

У средъ долине, коя предъ нѣима лежаше, стая-
ла в угларова кућа, окружена лешымъ воѣкама, кое су
цветати почеле. Бистрый поточиѣ тихо в покрай ку-
ће жуборио. Сва долина была в травомъ и разнобой-
нымъ польскимъ цвеѣемъ испунѣна. Высоке планине и
дрва, коя у наоколо бяху, браниле су ову долину одъ
великихъ ведропа, те се с' тога овде пролеѣе свагда
пре починяло, него на други мести. На ливади пасло
е неколико крава, а по шикарю на брдима брестиле су
несташне козе. Плетеромъ обграѣеный вртъ покрай ку-
ће пуцъ е быо сваковретне зелени за куѣу. У едномъ
углу врта овогъ бяхе Марковъ пчелнякъ с' кошни-
цама, и пчеле бруяху около кошница. Предъ куѣомъ
чепраку кокоши, а голубови савъ кровъ куѣнный пре-
крилили бяху. Милана уѣе у собу и онако уморена
седне на дрвену клупу. Соба е была врло чиста, и
крозъ мале чисте прозоре бяхе прекрасный изгледъ по
свой овой долини.

Было е башъ подне. Угларка е у куйни ручакъ
готовила. У онай паръ кадъ в Милана е' Любицомъ
дошла, отишла е была она у ваятъ по брашно. Вративши
се одатле у куйну, чуе разговоръ у соби,
и доѣе на врата, да види ко е. Опазивши Милану по-
мисли да имъ е у походе дошла, и врло се обрадуе
той среѣи, па ю найучтивѣе поздрави и предуеретне,
но юштъ се веѣма ожалости, кадъ чуе за несреѣный
случай, кои се у замку догодю. При свемъ томъ што
е и сама плакала, тѣшила е она свою гошѣу како
е найболъ умела. Напоследку юй рекне: милостива
кнегиньце! Ову куѣу и све што мы имамо, по-
клоню намъ е вашъ светлый родитель. Све е ово
одъ садъ ваше. Вы сте у свомъ добру и кодъ свое

куће. Останите овдѣ кодъ насъ, докѣ вамъ бла-
 гий Богъ доброгъ родителя вашегъ и вашъ дворацъ
 неповрати. Мы вамъ меѣутимъ сви овде на услуги
 стоимо.“

Милана тронута овимъ речма рекне: О Боже! ка-
 ко е то добро, кадъ у несреѣи на добре люде наи-
 ѣмо. Я вамъ одъ свегъ сердца захвалюемъ на любви,
 кою ми указуете. Садъ видимъ да се свако добро, коз
 човекъ учини стоструко враѣа. Мой е отацъ у слави
 своіой и у богатству своемъ неко мало добро вами ука-
 зао, а вы мене единицу нѣгову у найвеѣой нужди овако
 лепо къ себи примате.“

Углярка отиде у куйну да око ручка погледа, а
 кѣи іой постави столъ са лелимъ чистымъ застира-
 чемъ и довесе плитице, жлице, ножеве, вилюшке,
 и убрuschиѣе. Премда е посуѣе ово было найпростіе,
 али е было уедно и найчистіе, а чистота у кући ви-
 ше вреди, него скупоцена сѣиноеть и богатство. До
 мало часа ручакъ буде на столу, и домаѣица се из-
 говараше што с' большимъ еломъ у хитости нѣе могла
 служити. „Данасъ ми е — рече — првый путъ у жи-
 воту тешко, што смо сиромаси и што овде у самоѣи
 живимо.“

„Драга моя Смильо! — одговори іой Милана —
 вы незнате како сте среѣни у своме сиромаштву.
 Ваше е ело здраво, и врло укусно, али вы имате по-
 край тога іошъ миранъ и спокоюнъ животъ. Овде у
 вашей красной долини влада найвеѣа тишина, и вы ту
 с' зносемъ труда свога безбрижно живите. А напротивъ
 велика господа што по дворови и градови живе имаю
 многе бриге. Знате како е мой добрый отацъ готово
 непрестано у ратови быо, како смо мы у страху жи-
 вили да му се какво зло недогоди, и како е онъ сада
 прошао. Будите дакле задовольни и захвалите Богу,
 што вамъ е дао да живите у овой убавой долини, где

уместо бойне трубе слушате умилно появѣ птичица.
 Я бы радо савъ животъ мой овде у самоѣи провела,
 само кадъ бы ту и мой отаць быо.

(Продужиће ње.)

Д о п и с њ.

Одъ госпoде учителя, кои су у Сомбору на практичномъ учительскомъ течаю ове године предаваня изъ новаго Метода слушали, слѣдуюћи су испытъ с' добрымъ успехомъ положили: ГГ. Ђѣтиміе Живойновићъ Ривичкій; Симеонъ Бунѣвчевъ Сирижкій, Тимотія Стaматовићъ Краљвачкій; Борђе Неделъковићъ Кечанскій; Дамянъ Суботићъ Керскій; Емануилъ Николићъ (бывшій Франѣвачкій спомoникъ); Теодоръ Милутиновићъ Беочинскій; Лазаръ Михайловићъ Србобранскій; Илија Маодушъ Лединачкій, Марко Бибићъ Деспот Свето-Иванскій. Василие Димитрiевићъ Кулиньскій, Борђе Лучићъ Дешчанскій и Урошъ Вуићъ Маалекій. Ова дакле госпoда нека у наплаћеномъ и на Дирекцію препарандіе у Сомборъ управлѣномъ писму пошлю жигъ одъ 72 повчића, и нека назначе место, у коме се сада находе и последню пошту, на ње имъ се свидѣтелство одма путемъ ц. кр. поште званично доставити.

Будући да се многи учителя, кои су год. 1858, учительскій испытъ с' добрымъ успехомъ положили, до данасъ ради свидѣтельства свога приявили нису; то се овде ставляю имена оныхъ, кои іоштъ свидѣтелство одъ овдашнѣ Дирекціи препарандійске примити имаю, а то су: ГГ. Јованъ Јоцковићъ изъ Гаада; Вукашинъ Павловићъ изъ Станишића; Јованъ Петровићъ изъ Пироша; Теодоръ Павловићъ изъ Свилоша; Јованъ Панићъ изъ Србскога Итебея; Борђе Николићъ изъ Сенте; Ђремія Исайловићъ изъ Беркасова; Несторъ Миковићъ изъ Србобрана; Риста Айвазъ изъ Бочара; Димитрiе Агора изъ Петрова Села Банатскога; Јосифъ Теодоровићъ изъ Чоке; Димитрiе Миловановићъ изъ Добринца; Димитрiе Давидовићъ изъ Тараша; Теодоръ Јанићъ изъ Брестача; Никола Зорићъ изъ великога Средишта; Стефанъ Сабовъ изъ Рудне; Василие Стояновићъ изъ Ердевика; Самуило Гойковићъ изъ Петроваца; Сава Кнежевићъ изъ Ђира; Ђвремъ Стоянчевъ изъ Карлова; Јакoвъ Влашкалићъ изъ Бешенова; и Јован Илићъ изъ Ђале. Овој госпoди дае се на знанѣ да жигъ одъ 72 повчића у наплаћеномъ писму на Дирекцію препарандіе пошлю, одкуда ње имъ се свидѣтелство одма послати.

Приликомъ кадъ ГГ. учителя по свидѣтелство узпишу, нека изволе и познатый прилогъ на фондъ Школокога Листа Дирекціи препарандіе Сомборске доставити.